

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

VIII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA

Zbornik rezimea

Zlatibor
27. novembar - 1. decembar 2006 godine.

uočavale crne sklerocije. Sklerocije se formiraju i u unutrašnjem delu korenovog vrata i stabla obolelih biljaka, sferičnog ili izduženo valjkastog oblika, veličina 0,5-1,7 x 0,4-1,1 cm.

Izolacija patogena iz fragmenata korena, korenovog vrata i stabla obolelih biljaka obavljena je na krompir dekstroznoj podlozi (KDA). Dobijeni izolati obrazuju belu, bujnu, pamučastu vazдушnu miceliju, u okviru koje se nakon 7 dana počinju stvarati crne sklerocije.

Test patogenosti je obavljen na biljkama *Echinaceae angustifolia* i *E. purpurea*, koje su bile stare mesec dana. Sterilna mešavina supstrata u saksijama (po 10 za svaku vrstu) bila je inokulisana zalivanjem mešavine, micelije i sklerocija (10 g) u 100 ml destilovane vode u stabla. Izolati za inokulaciju bili su stari 14 dana. Kontrolne biljke su zalivane samo destilovanom vodom. Biljke su držane 3 dana u vlažnoj prostoriji na 22°C, nakon čega su prebačene u staklaru. Simptomi u vidu pega, koje prstenasto obuhvataju stablo, javili su se na svim biljkama. Kontrolne biljke bile su zdrave. Formirane sklerocije su posle perioda hlađenja u frižideru, postavljane na vlažan filter papir u Petri kutijama. Posle 62 dana počinje klijanje sklerocija, koje obrazuju jednu ili više apotecija. Prečnik apotecija je 1-10 mm. U apotecijama se nalazi himenijalni sloj sa askusima i parafizama. Na osnovu morfoloških odlika izolovana gljiva je identifikovana kao *Sclerotinia sclerotiorum* (Lib.) de Bary.

Sclerotinia sclerotiorum opisana je na *Echinacea* spp (Chang et al., 1997) i na žalfiji (Garibaldi et al., 2004), a kod nas na gajenom lekovitom bilju registrovana je na belom slezu (Pavlović i Stojanović 2000), odoljenu (Pavlović, 2003), kimu i koprivi (Stojanović i sar, 2006.). Ovo je prvi nalaz *Sclerotinia sclerotiorum* na *Echinacea* spp. u Srbiji.

9. UTICAJ *Fusarium graminearum* NA MASU 1000 ZRNA PŠENICE U PRIRODNIM USLOVIMA ZARAZE

Telečki Mirjana¹, Jevtić Radivoje²

¹Poljoprivredni fakultet, Novi Sad

²Naučni institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

teleckimirjana@yahoo.com

Svake godine suočeni smo sa brojnim limitirajućim faktorima proizvodnje pšenice. Jedan od tih faktora su prouzrokovali bolesti. Prouzrokovali fuzariozne paleži klasa (*Fusarium graminearum*) je veoma destruktivan i može prouzrokovati značajne gubitke. On utiče na smanjenje broja i mase zrna, pa time i na smanjenje prinosa. Jedan od osnovnih načina suzbijanja ovog patogena je gajenje otpornih genotipova. U dosadašnjim ispitivanjima u svetu i kod nas identifikovani

10. KARAK

Zind

1B

su genotipovi sa dobrom otpornošću prema prouzročivaču fuzariozne paleži klasa.

Uticaj fuzariozne paleži klasa ispitivana je na 26 novosadskih sorti pšenice: Nataša, Venera, Balada, Cipovka, Zlatka, Simonida, Rapsodija, Astra, NS Rana 5, Dragana, Ljiljana, Dušan, Jefimija, Balerina, Renesansa, EV-90, Sonata, Nevesinjka, Arija, Diva, Mina, Pobeda, Rusija, Sofija, Pema i Durumko.

Nakon žetve 2005. godine, uzeti su uzorci zrna gore navedenih sorti i izdvojeno je 4x100 zrna od svake sorte. Gubitak mase zrna usled napada *F.graminearum*, utvrđen je na osnovu razlika u težini između mase 1000 zdravih i mase 1000 zrna u kojima su bila i fuzariozna.

Zbog velikih variranja između sorti u pogledu zaraženosti zrna, radi što pouzdanijih tumačenja urađena je procentualna transformacija podataka.

Tumačenje dobijenih vrednosti vršeno je izračunavanjem vrednosti najmanje značajne razlike (LSD) za 5% i 1%. Poređenje značajnosti urađeno je primenom Dankanovog testa (Duncan's test).

Procenat zaraženosti zrna sa gljivom *F.graminearum* kretao se od 1-19%. Najveći procenat zaraženih zrna u poljskim uslovima tokom 2005. imale su sorte ozimih durum pšenice Dušan (18.3%) i Durumko (17%). Fakultativna sorta Nevesinjka imala je 17% zaraženih zrna. Ove tri sorte imale su statistički značajno i visokoznačajno viši procenat zaraženih zrna gljivom *F. graminearum* u odnosu na ostale, na pragu značajnosti od 5% i 1% , pri vrednostima $NZR_{0,05}=4.335$ i $NZR_{0,01}=5.751$.

Najniži procenat fuzarioznih zrna imale su sorte Zlatka i Sofija (1.3%), a kod sorti Mina, Dragana i Pema procenat zaraze kretao se u rasponu u rasponu od 2 do 4%.

Smanjenje mase 1000 zrna uočeno je kod svih ispitivanih sorti i kretalo se od 1,6 do 15,1%. Između mase 1000 zrna i procenta zaraženih zrna patogenom *F. graminearum* utvrđena je veoma jaka negativna korelacija kod sorte Dušan ($r=-88,9\%$), a jaka ($r=-74,0$) kod sorte Durumko.

Na osnovu datih podataka, zaključuje se da je masa zrna u direktnoj korelaciji sa procentom fuzarioznih zrna. S obzirom da je masa zrna direktan pokazatelj prinosa, s povećanjem zaraze zrna ovim patogenom, smanjuje se masa zrna, a time i prinos.

Viru
široko ras
najznačajni
mnogih gaj
Viru
jednolanča
za dva pro
(~5000 nt)
glikoproteir

U c
izolacija vi
nekrotičnih
starijem li
Prisustvo T
DAS-ELIS/
TSWV (Lo

Det
reverzne tr
korišćenje
sekvence
specifične
nukleotida
sekvencio
GEM®-T-E
ćelijama i
dostupnim
podataka

Ko
amplifikov
potvrđeno
sekvencio
sekvenca
je potvrđe
izolatima